

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO
PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM
NA LATA 2022-2024
ZA ROK 2023**

Sztum, marzec 2024

Wprowadzenie

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177) zwanej dalej „ustawą”, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Ponadto rada gminy, biorąc pod uwagę przedstawione potrzeby uchwała gminne programy wspierania rodziny. Powyższa ustawa nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin, które przeżywają trudności przede wszystkim w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Obowiązek, o którym mowa powyżej, jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w ścisłej współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami oraz organizacjami pozarządowymi. W 2023 roku obowiązującym dokumentem określającym w/w działania był Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Sztum na lata 2022 – 2024, przyjęty uchwałą Rady Miejskiej w Sztumie Nr XXXIX.341.2021 z dnia 29 grudnia 2021 r. Głównym założeniem Programu jest zmierzanie w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do prawidłowego wypełniania ról społecznych.

Efektom realizacji Programu ma być m.in. wzrost poczucia bezpieczeństwa, przeciwdziałanie i ograniczanie problemów oraz skutków negatywnych zjawisk społecznych, a także zminimalizowanie zachowań antyspołecznych. Program adresowany jest zwłaszcza do rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie.

W 2023 roku w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Sztum oraz zgodnie z zadaniami własnymi gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej określonymi w art. 176 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, podejmowane były następujące działania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie w 2023 roku realizował Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Sztum na lata 2022 – 2024, który został przyjęty uchwałą Nr XXXIX.341.2021 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 29 grudnia 2021 r.

2. Tworzenie możliwości i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.

W 2023 roku asystent rodziny zatrudniony przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie na podstawie umowy o pracę uczestniczył w następujących szkoleniach:

- 1) Praca asystenta rodziny z rodziną wieloproblemową – warsztaty kompetencji zawodowych;
- 2) Zasady funkcjonowania oraz procedury postępowania zespołów interdyscyplinarnych oraz organów pomocy społecznej w aspekcie nowelizacji ustawy przeciwdziałania przemocy;
- 3) Pozytywna dyscyplina jako forma porozumienia się bez przemocy;
- 4) Kontakt z osobami doświadczającymi przemocy.

3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:

a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie w ramach realizacji w/w zadania w 2023 roku zatrudnił dwóch **asystentów rodziny**, którzy objęli wsparciem łącznie **30 rodzin (w tym 77 dzieci)** przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych:

- 1 asystent zatrudniony na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy na okres od dnia 01.11.2022 r. do nadal;
- 1 asystent zatrudniony na podstawie umowy zlecenie w ramach projektu pn. „SIŁA WSPÓŁPRACY - rozwój usług społecznych w mieście i gminie Sztum” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach RPO WP na lata 2014-2020 w okresie od 01.01.2023 r. do 31.01.2023 r. oraz w okresie od 01.02.2023 r. do 31.12.2023 r. w ramach trwałości w/w zadania.

Asystentura rodziny pełni ważną rolę w systemie wspierania rodziny. Asystent rodziny to osoba, która przez określony czas wspiera rodzinę przeżywającą trudności opiekuńczo-wychowawcze poprzez zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie jej zdolności do pełnienia tej funkcji. Celem jest praca z rodziną, która prowadzić będzie do samodzielności rodziny oraz prawidłowego wypełniania roli rodzica, tak aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Asystent rodziny ściśle współpracuje w tym zakresie z pracownikiem socjalnym.

Nadmienić należy, że głównym zadaniem asystenta rodziny jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny biologicznej oraz podjęcie działań zmierzających do pokonania kryzysu w rodzinie. Intensywna praca asystenta z rodziną realizowana jest także w przypadku czasowego

umieszczenia przez Sąd dziecka w pieczy zastępczej. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną biologiczną, ale także współpraca z rodziną zastępczą oraz koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Do zadań asystenta rodziny, zgodnie art. 15 ust. 1 ustawy należy w szczególności opracowanie oraz realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz w przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub wychowawcą w placówce. Plan obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty. W 2023 roku asystenci rodziny opracowali łącznie **38 planów pracy z rodziną**. Ponadto asystenci rodziny:

- udzielali pomocy rodzinie w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym uczyli członków rodziny konstruktywnego i właściwego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- udzielali wsparcia w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych z dziećmi;
- prowadzili indywidualne konsultacje wychowawcze dla rodziców, jak i dla dzieci;
- współpracowali z zespołem interdyscyplinarnym oraz grupami diagnostyczno-pomocowymi, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- współpracowali z kuratorami rodzinnymi, pedagogami, psychologami itp.;
- przygotowywali pisma urzędowe do określonych instytucji;
- nawiązywali kontakt z pracownikami innych instytucji społecznych, poradni specjalistycznych czy organizacji pozarządowych;
- motywowali do udziału w warsztatach mających na celu wzrost kompetencji wychowawczych;
- motywowali klientów do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, czy poszukiwania pracy;
- motywowali do podjęcia terapii uzależnień czy terapii rodzinnej;
- motywowali do leczenia i regularnego przyjmowania zalecanych leków;
- pomagali w organizacji wsparcia materialnego;
- rozwiązywali codzienne trudności poprzez zwiększenie kompetencji w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego i załatwiania spraw urzędowych, gospodarowania czasem;
- pomagali w poprawie relacji wewnątrzrodzinnych;
- uczyli umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz budowania autorytetu rodziców;
- podnosili poziom higieny członków rodziny oraz estetyki wyglądu mieszkania;
- uczyli umiejętności gospodarowania budżetem domowym;
- pomagali w organizacji pomocy rzeczowej;
- brali udział w rozprawach sądowych dotyczących rodzin objętych wsparciem w charakterze świadka;
- wspierali w odbudowie zdrowych postaw psychospołecznych;
- brali udział w spotkaniach w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie oraz Domach

dla Dzieci dotyczących ocen okresowych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Wydatki na wynagrodzenia asystentów rodziny w 2023 roku przedstawiają się następująco:

WYDATKOWANA KWOTA OGÓŁEM NA WYNAGRODZENIA ASYSTENTÓW RODZINY, W TYM:	97 322,00 zł
FINANSOWANIE Z BUDŻETU MGOPS W SZTUMIE	78 269,02 zł
FINANSOWANIE W RAMACH PROGRAMU ASYSTENT RODZINY W 2023 ROKU	15 052,98 zł
FINANSOWANIE Z BUDŻETU PAŃSTWA W RAMACH PROJEKTU „SIŁA WSPÓŁPRACY – ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE I GMINIE SZTUM”	4 000,00 zł

Dodatkowo w 2023 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie realizował specjalistyczne wsparcie w ramach działania Punktu Konsultacyjnego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sztumie. Adresatami tych działań były rodziny, gdzie występuje problem z alkoholem, a także zagrożone wykluczeniem społecznym i borykające się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Rodziny korzystały z indywidualnych porad specjalistów: radcy prawnego, psychologa oraz psychoterapeuty ds. uzależnień. W roku 2023 radca prawny udzielił łącznie 171 porad, psycholog - 299, psychoterapeuta ds. uzależnień - 591.

b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, w tym finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające:

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzina może zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. W 2023 roku z uwagi na brak zainteresowania rodzin pełnieniem ww. funkcji nie było realizowane wsparcie w formie rodziny wspierającej, a także nie organizowano szkoleń w tym zakresie.

c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci:

W roku 2023 zadanie nie zostało zrealizowane, ponieważ na terenie miasta i gminy Sztum nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego.

4. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Zgodnie z art 191 ust. 9 ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w następującej wysokości:

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- c) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z powyższym w 2023 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie współfinansował pobyt dzieci w pieczy zastępczej na łączną kwotę **198 509,31 zł**.

Art. 191 ust. 10 ustawy określa również wydatki gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej albo interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Wydatki te dotyczą średnich miesięcznych kosztów związanych z utrzymaniem dziecka w placówce i określone są w tej samej wysokości, jak w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka, tj. 10% w pierwszym roku, 30% w drugim roku oraz 50 % w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zgodnie z powyższym w 2023 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie współfinansował pobyt dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej na łączną kwotę **77 099,78 zł**.

Należy zaznaczyć, że w roku 2023 w pieczy zastępczej przebywało **43 dzieci**, w tym **36** w rodzinach zastępczych spokrewnionych i zawodowych, a **7** w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W okresie sprawozdawczym **czworo** dzieci opuściło pieczę zastępczą, w tym jedno dziecko w związku z ukończeniem 18 roku życia, zaś troje z uwagi na powrót do rodzin biologicznych.

5. Sporządzenie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie sporządził szczegółowe sprawozdanie z realizacji rządowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2023 r.”, które przekazał do Wydziału Polityki Społecznej Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku. Ponadto za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej przekazano 2 sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.01.2023 r. do 30.06.2023 r. oraz od 01.07.2023 r. do 31.12.2023 r.

6. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie miasta i gminy Sztum.

Pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sztumie we współpracy z asystentami rodziny na bieżąco monitorują sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym zakresie współpracują m.in. z pedagogami szkolnymi, pracownikami służb zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną, w tym z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sztumie oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Sztumie. W 2023 roku wzmożoną pracą socjalną objęte zostały łącznie **74 rodziny z dziećmi**. Ponadto w okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni interweniowali w sprawie zgłoszeń dotyczących **44 rodzin z dziećmi**.

Jednym z zadań realizowanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i zapewnienie pomocy materialnej oraz rzeczowej ubogim rodzinom. Rodzina może ubiegać się o wsparcie finansowe w sytuacji, gdy spełnia ustawowe kryterium dochodowe do przyznania pomocy finansowej określone w art. 8 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.).

W 2023 r. MGOPS w Sztumie przyznał rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej pomoc pieniężną z pomocy społecznej z następujących przyczyn:

- potrzeby ochrony macierzyństwa - **27 świadczeń**;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych-rodzina niepełna - **208 świadczeń**;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - rodzina wielodzietna - **84 świadczenia**;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego - **160 świadczeń**.

W roku 2023 wypłacono pomoc pieniężną dla łącznie **82 rodzin z dziećmi** na kwotę **144 517,10 zł.**

Ponadto Dział Realizacji Zadań Zleconych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sztumie w 2023 roku wypłacił następujące świadczenia pieniężne:

- zasiłki rodzinne: **8 023 świadczenia**, na kwotę **921 816,47 zł**;
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka: **32 świadczenia** na kwotę **31 021,19 zł**;
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka: **632 świadczenia**, na kwotę **128 621,54 zł**;
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej: **1 945 świadczeń**, na kwotę **182 098,57 zł**;
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego: **782 świadczenia**, na kwotę **83 711,16 zł**;
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego: **742 świadczenia**, na kwotę: **46 425,37 zł**;
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania: **1 159 świadczeń**, na kwotę **80 352,89 zł**;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego: **2 122 świadczenia**, na kwotę **884 531,16 zł.**

Łączna kwota wypłaconych w/w świadczeń pieniężnych w 2023 roku wyniosła **2 358 578,35 zł.**

Program Wsparcia "Rodzina 3+" w Mieście i Gminie Sztum

Program Wsparcia "Rodzina 3+" w Mieście i Gminie Sztum skierowany jest do członków rodzin wielodzietnych, zamieszkujących pod wspólnym adresem w gminie Sztum oraz rodziców, którzy mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek.

W 2023 roku na terenie miasta i gminy Sztum przyznano 316 tradycyjnych Kart Dużej Rodziny oraz 318 elektronicznych Kart Dużej Rodziny. Od początku realizacji programu do dnia 31.12.2023 roku wydano łącznie 3 797 kart tradycyjnych oraz 3 740 kart elektronicznych dla 1220 rodzin (posiadających przynajmniej jedną zamówioną kartę tradycyjną lub elektroniczną).

Realizacja wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie w 2023 roku realizował wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Na podstawie Uchwały Nr III.18.2018 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia w formie posiłku, pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem rządowym „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 oraz Uchwały Nr III.17.2018 Rady Miejskiej w Sztumie z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności

udzielanego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, ogółem udzielono wsparcia:

- 131 rodzinom (w tym 519 osobom w rodzinach), które skorzystały z pomocy w formie posiłku;
- 65 dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej;
- 186 uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej;
- 26 rodzinom (w tym 56 osobom w rodzinach) w formie zasiłku celowego na zakup żywności na kwotę 6 180,00 zł.

Koszt programu w 2023 roku wyniósł ogółem **188 884,00 zł** (w tym środki własne: 37 511,00 zł, dotacja: 151 373,00 zł).

Ponadto w 2023 roku Ośrodek zrealizował pomoc w formie posiłku, która nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego dla 3 dzieci na kwotę 555,00 zł.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

W roku 2023 Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie udzielał pomocy rzeczowej w formie produktów spożywczych na podstawie zawartej umowy z Bankiem Żywności w Tczewie na realizację zadań z zakresu dystrybucji artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebujących w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020 Podprogram 2021 Plus współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Wydawaniem oraz rozliczaniem żywności zajmowali się pracownicy socjalni. W okresie od kwietnia do września 2023 roku przekazano mieszkańcom miasta i gminy Sztum łącznie 500 paczek żywnościowych, tj. 7,5 tony żywności. Asortyment stanowiły produkty żywnościowe owocowe, mleczne, skrobiowe, mięsne, a także cukier, olej i dania gotowe. MGOPS w Sztumie w roku 2023 wydał 186 skierowań dla 500 osób, w tym dla 88 rodzin z dziećmi.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinach

Na terenie miasta i gminy Sztum funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny. Zespół ten ma za zadanie diagnozowanie problemu przemocy domowej, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą. W ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego w 2023 roku odbyły się 172 posiedzenia grup diagnostyczno-pomocowych i sporządzono 49 formularzy „Niebieska Karta – A”, w tym 13 procedur „Niebieskie Karty” dotyczyło przemocy skierowanej wobec dzieci.

Szkoła dla Rodziców i Wychowawców

W 2023 roku odbyły się dwie edycje Szkoły dla Rodziców i Wychowawców. Łącznie w zajęciach

uczestniczyło 18 osób, z czego 15 ukończyło. Podczas warsztatów uczestnicy m.in:

- otrzymali cenne wskazówki dotyczące budowania relacji dorosły – dziecko oraz pozyskali wiedzę na temat wyrażania oczekiwań i ograniczeń tak, aby były one przez dziecko respektowane, rozpoznawane i zaakceptowane;
- zapoznali się z kwestiami uczuciowości dziecka, a przez to nauczyli się rozpoznawać uczucia, nazywać je i akceptować ich występowanie;
- pozyskali wiedzę na temat motywacji dziecka do współdziałania, a także dowiedzieli się, jak modyfikować niepożądane lub nieodpowiednie zachowania dzieci;
- uzyskali informację na temat konieczności uwalniania dziecka od grania często narzuconych mu ról w domu i szkole;
- uzyskali wiedzę, jak wspierać proces usamodzielnienia się dziecka oraz jak zbudować realne poczucie własnej wartości u dziecka;
- nauczyli się w sposób konstruktywny rozwiązywać konflikty rodzicielskie.

Zajęcia Szkoły dla Rodziców i Wychowawców były prowadzone w formie warsztatów przez psychologa i cieszyły się ogromnym zainteresowaniem osób uczestniczących.

Kolonie dla dzieci

W 2023 roku w ramach aktywnego spędzania czasu wolnego, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie na zlecenie Kuratorium Oświaty w Gdańsku skierował na wypoczynek letni łącznie 16 dzieci z terenu miasta i gminy Sztum. Wszystkie dzieci przebywały na kolonii w Darłowie (woj. zachodniopomorskie), tj. siedmioro dzieci z terenu miasta w okresie od 05.07.2023 r. do 16.07.2023 r., natomiast dziewięcioro dzieci z terenu wiejskiego w okresie od 24.06.2023 r. do 05.07.2023 r.

Półkolonie dla dzieci

W ramach przekazanej w 2023 roku dotacji Spółdzielnia Socjalna Iskra zorganizowała 7-dniowe półkolonie letnie. Podczas półkolonii odbyło się 12 warsztatów tematycznych, po 6 dla każdej grupy półkolonijnej (warsztaty plastyczno-manualne i taneczno-teatralne), wykorzystujących zdolności manualne i kreatywne myślenie uczestników, a także umożliwiającących wyrażenie własnych emocji. Dodatkowo każdego dnia organizowano gry i zabawy na świeżym powietrzu oraz indywidualne jazdy konne. Zorganizowano m.in. zajęcia sportowe w formie zawodów, gier zespołowych z zachowaniem uczciwej konkurencji, zabaw z chustą i podchody. Przeprowadzono również zajęcia teoretyczno-praktyczne z zakresu wiedzy o koniach. Odbyło się 12 śniadań profilaktycznych, podczas których realizowany był program profilaktyczny. Specjalista prowadził pogadankę nt. szkodliwego działania używek, prozdrowotnych zachowań, radzenia sobie z trudnymi emocjami i alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Podczas półkolonii zorganizowane zostały również 2 wycieczki do Malborka. W ramach wyjazdu uczestnicy brali

udział w zajęciach zamkowych wraz z wędrownką śladami Krzyżaków. Wsparciem objętych zostało 30 dzieci i młodzieży w wieku 6-14 lat z terenu miasta i gminy Sztum.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb osób wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności. W 2023 roku z tej formy wsparcia skorzystało 11 dzieci z zaburzeniami psychicznymi.

„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023

Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023 zapewnił wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dzieciom do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2023 roku objęto w/w wsparciem 2 dzieci niepełnosprawnych.

Pozalekcyjne zajęcia rekreacyjno-sportowe

W ramach przekazanych w 2023 roku dotacji na zadanie pn.: „Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez organizowanie zajęć sportowych połączonych z realizacją programów profilaktycznych”, n/w kluby zorganizowały zajęcia kierowane do szerokiej grupy dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Sztum, w szczególności z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych:

1. Lekkoatletyczny Klub Sportowy „Zantyr” w Sztumie - kwota udzielonej dotacji, która została w całości wykorzystana, wyniosła 49 900,00 zł. Zadanie polegało na prowadzeniu pozalekcyjnych zajęć sportowych w różnorodnych formach dla 250 dzieci oraz młodzieży z terenu miasta i gminy Sztum, w szczególności z rodzin ubogich i dysfunkcyjnych. Zakładane rezultaty zostały osiągnięte w zakresie podniesienia poziomu sprawności zdrowotnej i umysłowej dzieci oraz młodzieży poprzez udział w zajęciach pozalekcyjnych, a także promowania zdrowego stylu życia wśród dzieci, zapobieganie agresji i przemocy oraz zwiększenie wiedzy dot. uzależnień i przemocy.
2. Klub Sportowy Olimpia Sztum - kwota udzielonej dotacji, która została w całości wykorzystana, wyniosła 13 500,00 zł. Zadanie polegało na prowadzeniu treningów w piłkę nożną, spotkań profilaktycznych oraz organizowaniu turniejów dla dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Sztum. W zadaniach udział wzięło 90 osób. Zakładane rezultaty zostały osiągnięte poprzez rozwój sprawności fizycznej, naukę koleżeństwa oraz nabycie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
3. Ludowy Klub Sportowy Postolin - kwota udzielonej dotacji, która została w całości

wykorzystana, wyniosła 13 400,00 zł. Zadanie polegało na prowadzeniu treningów w piłkę nożną, spotkań profilaktycznych oraz zorganizowaniu festynu z okazji Dnia Dziecka dla dzieci i młodzieży z terenu miasta i gminy Sztum. W treningach i spotkaniach profilaktycznych udział wzięło 25 dzieci, natomiast w festynie udział wzięło ok. 100 dzieci wraz z rodzinami. Zakładane rezultaty zostały osiągnięte poprzez rozwój sprawności fizycznej. Zajęcia profilaktyczne pomogły dzieciom rozpoznawać zagrożenia wynikające z uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz nauczyły, jak odmawiać osobom, które proponują takie używki.

4. Klub Sportowy Czernin - kwota udzielonej dotacji, która została w całości wykorzystana, wyniosła 22 730,00 zł. W ramach zadania przeprowadzono treningi piłki nożnej oraz zorganizowano spotkania profilaktyczne dla 135 dzieci i młodzieży, zorganizowano 6 turniejów w piłkę nożną dla 65 dzieci i młodzieży, wyjazd na mecz Lechii Gdańsk dla 51 dzieci i młodzieży, festyn z okazji Dnia Dziecka dla 350 osób oraz obóz sportowo-profilaktyczny dla 47 dzieci i młodzieży.

Zakładane rezultaty zostały osiągnięte poprzez zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, zwiększenie wiedzy uczestników na temat wpływu alkoholu na zdrowie oraz zapoznanie uczestników z pojęciami alkoholu, przemocy i środków psychoaktywnych. Spotkania profilaktyczne odbywały się w formie pogadarek i rozmów indywidualnych.

Organizowanie zdrowych i bezpiecznych form spędzania czasu wolnego

W ramach zadania pn. „Propagowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, w szczególności ze środowisk zagrożonych uzależnieniami z terenu miasta i gminy Sztum oraz organizowanie zdrowych oraz bezpiecznych form spędzania czasu wolnego”, w roku 2023 dotację otrzymały:

1. Klub Sportowy Olimpia Sztum, który zorganizował „Weekend z piłką” oraz „Turniej Mikołajkowy”. Zorganizowano zajęcia z piłką nożną, turnieje oraz zajęcia profilaktyczne nt. uzależnień. W zajęciach udział wzięło 100 osób.

2. Spółdzielnia Socjalna Iskra Sztumskie Pole, która przeprowadziła warsztaty kulinarne, warsztaty manualne, warsztaty artystyczne oraz warsztaty teatralno-muzyczne. Ponadto odbywały się spacerzy profilaktyczne oraz indywidualne jazdy konne. W zajęciach udział wzięło 30 dzieci i młodzieży.

3. Akademia Młodego Piłkarza Czernin, która zorganizowała weekend z piłką dla 28 dzieci oraz młodzieży z terenu miasta i gminy Sztum. Podczas weekendu uczestnicy brali udział w treningach piłki nożnej, wyjeździe do Activity Park w Elblągu, na kręgle i na basen do Malborka (Alfa Club). Ponadto podczas trwania weekendu z piłką były prowadzone zajęcia profilaktyczne z tematyki uzależnień i przemocy. Ponadto zorganizowano obóz sportowo-profilaktyczny w Zajeździe Leśny Dworek w Kościerzynie dla 33 dzieci i młodzieży zamieszkujących na terenie miasta i gminy Sztum. Podczas zadania uczestnicy brali udział

w treningach piłki nożnej, wyjazdach na basen, do parku linowego, na survival oraz został zrealizowany program profilaktyczny.

4. Stowarzyszenie Szansa w Sztumie, które w ramach zadania przeprowadziło zajęcia profilaktyczno-edukacyjne z grami planszowymi, zajęcia profilaktyczno-edukacyjne z klockami Lego. W zajęciach wzięło udział 100 dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 16 roku życia.

Projekt partnerski pn. „Siła Współpracy - rozwój usług społecznych w Mieście i Gminie Sztum”

Od miesiąca grudnia 2020 roku do kwietnia 2023 roku realizowany był partnerski projekt pn. „Siła Współpracy - rozwój usług społecznych w Mieście i Gminie Sztum” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Partnerstwo zawiązane pomiędzy Miastem i Gminą Sztum/Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sztumie, Stowarzyszeniem Pomocy Osobom Przewlekłe Chorym „DAR SERCA” oraz Spółdzielnią Socjalną „ISKRA” pozwoliło na objęcie kompleksowym wsparciem osoby z terenu miasta i gminy Sztum, w tym rodziny, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. W 2023 roku rodziny korzystały ze wsparcia trenera wsparcia rodziny, psychologa w Punkcie Konsultacyjnym Poradnictwa Rodzinnego, asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego. Ponadto dla dzieci z rodzin objętych wsparciem zorganizowane zostały półkolonie zimowe. Osoby starsze skorzystały w ramach w/w projektu z usług opiekuńczych, usług telemedycyny, wsparcia asystenta osoby starszej i pracownika socjalnego oraz wolontariatu. Dodatkowo seniorzy skorzystali z indywidualnych konsultacji z psychologiem w Punkcie Konsultacyjnym w zakresie specjalistycznego poradnictwa dla osób starszych. Natomiast osoby niepełnosprawne i niesamodzielne otrzymały wsparcie w formie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz wolontariatu. Z kolei opiekunowie osób niepełnosprawnych i niesamodzielnych skorzystali ze wsparcia w formie opieki wytchnieniowej. W 2023 roku wsparcie w ramach projektu otrzymało łącznie 61 osób (rodziny - 33 os., seniorzy - 9 os., osoby niepełnosprawne i niesamodzielne oraz ich opiekunowie - 19 os.). Na działania realizowane w ramach ww. projektu przez Miasto i Gminę Sztum w 2023 roku wydatkowano kwotę 82 844,03 zł, z czego dofinansowanie wyniosło 80 640,27 zł. W okresie od 01.05.2023 r. do 31.10.2025 r. Miasto i Gmina Sztum wraz z Partnerami projektu deklarują instytucjonalną gotowość do realizacji usług w ramach trwałości projektu.

Zadanie publiczne pn. „W LABIRYNCIE ZALEŻNOŚCI”

Zadanie publiczne skierowane było do osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną oraz do ich rodzin, a także do osób pracujących zawodowo z osobami niepełnosprawnymi oraz uczniów placówek oświatowych z terenu miasta i gminy Sztum. W trakcie jego realizacji w roku 2023 zorganizowane zostały m.in. zajęcia z elementami

alpakoterapii, warsztaty ekologiczne, gra terenowa, spotkanie integracyjne, warsztaty dla rodziców i opiekunów z zakresu seksualności osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną, a także warsztaty dla kadry z zakresu seksualności osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Realizacja zadania publicznego przyczyniła się do zapobiegania marginalizacji osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną oraz ich wykluczenia społecznego. Działania integracyjne pozytywnie wpłynęły na sposób postrzegania tych osób przez społeczność lokalną i przełamały powszechne stereotypy. Niewątpliwie dzięki bogatej ofercie działań nastąpiło zwiększenie sprawności intelektualnej oraz fizycznej osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Jednocześnie zarówno działania o charakterze terapeutycznym, jak i integracyjnym umożliwiły wzrost świadomości osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną o tkwiących w nich możliwościach. Całkowita wartość realizacji ww. zadania publicznego wyniosła 50 990,03 zł (dotacja 40 499,44 zł, wkład własny 10 490,59 zł).

Zadanie publiczne pn. „WYBIERZ DOBRĄ STRONĘ MOCY – IDŹ PRZEZ ŻYCIE BEZ PRZEMOCY!”

Zadanie publiczne zrealizowane zostało w ramach Programu Ośłonowego „Wspieranie Jednostek Samorządu Terytorialnego w Tworzeniu Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. Jego głównym celem był rozwój działań profilaktycznych mających na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Sztum. W ramach projektu w roku 2023 m.in. opracowano Diagnozę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta i gminy Sztum, a także przeprowadzono 10 kampanii, w tym m.in. kampanię „Dobry kierunek” oraz „Możesz MI zaufać” skierowane do dzieci uczęszczających do szkół podstawowych, a także kampanię #BezpiecznySenior. Ponadto dla rodziców z terenu miasta i gminy Sztum przeprowadzono webinar „Porozumienie bez przemocy”, a także ogłoszono konkurs fotograficzny „Rodzina to MOC, nie PRZEMOC”. Całkowita wartość realizacji ww. zadania wyniosła 16 218,81 zł (dotacja 9 999,29 zł, wkład własny 6 219,52 zł).

Klub Integracji Społecznej w Sztumie

Klub Integracji Społecznej funkcjonuje w strukturach Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sztumie od 2014 roku. Świadczy usługi służące reintegracji społecznej i zawodowej m.in. dla osób długotrwale bezrobotnych lub niepełnosprawnych. W 2023 roku w ramach KIS zorganizowano: spotkania indywidualne i grupowe z pracownikiem socjalnym, spotkania indywidualne z psychologiem i doradcą zawodowym, indywidualne spotkanie z trenerem, zajęcia edukacyjne, warsztaty autoprezentacji z trenerem oraz warsztaty grupowe z pracownikiem Powiatowego Urzędu Pracy w Sztumie z siedzibą w Dzierzgoniu. Łączny koszt funkcjonowania KIS w 2023 roku wyniósł 5 300,00 zł.

PODSUMOWANIE

W 2023 roku wszystkie podejmowane działania na rzecz rodziny realizowane były zgodnie z założeniami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście i Gminie Sztum na lata 2022-2024. Realizatorzy w/w Programu w ramach swoich kompetencji nieustannie starają się poprawić sytuację rodzin z dziećmi poprzez systematyczną pracę na rzecz zwiększenia poczucia jej bezpieczeństwa, ograniczania dysfunkcji społecznych, minimalizowania negatywnych zachowań, podnoszenia oraz stworzenia skutecznego systemu wsparcia. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sztumie stara się corocznie wprowadzać dodatkowe, innowacyjne działania i projekty na rzecz wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

W porównaniu do 2022 roku liczba rodzin, która wymagała wsparcia w formie asystenta rodziny pozostała na tym samym poziomie, jak również wydatki związane z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej. Jednakże w dalszym ciągu widoczna jest potrzeba wzmożonego monitoringu rodzin zagrożonych odebraniem dzieci, jak również intensywnej pracy z rodzicami biologicznymi, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej. Kolejną istotną potrzebą jest pozyskanie rodzin wspierających z uwagi na stałe zapotrzebowanie na przedmiotową formę pomocy. Jednak w związku z brakiem gratyfikacji rodzin wspierających, brak jest rodzin chętnych do pełnienia ww. funkcji. Jednocześnie istotne jest podejmowanie zintensyfikowanych działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także działań wspierających prawidłowe wypełnianie przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Podejmowanie działań na rzecz pracy z rodzinami wieloproblemowymi jest możliwe dzięki zabezpieczeniu środków finansowych na ten cel. W 2024 roku potrzeby związane z realizacją zadań przedstawiają się następująco:

1. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z zatrudnieniem asystentów rodziny (umowa o pracę) - **96 490,00 zł.**
2. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny w ramach trwałości projektu pn. „Siła Współpracy - rozwój usług społecznych w Mieście i Gminie Sztum” - **30 000,00 zł.**
3. Pozyskiwanie osób do pełnienia funkcji rodziny wspierającej - **1 rodzina.**
4. Zabezpieczenie środków finansowych na realizację umów zawartych z rodzinami wspierającymi, które udzielają wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych - **3 600,00 zł.**
5. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z opieką

- i wychowaniem dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej - **280 000,00 zł**
i placówce opiekuńczo-wychowawczej - **80 000,00 zł.**
6. Zabezpieczenie środków finansowych na pokrycie wydatków w ramach działania Punktu Konsultacyjnego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na usługi prawnicze, psychologiczne, psychoterapeuty ds. uzależnień oraz mediatora - **131 220,00 zł.**
  7. Rozwój placówek wsparcia dziennego, świetlic, klubów.
  8. Podnoszenie kwalifikacji pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny zajmujących się pracą z rodziną.

Załączniki:

- 1) sprawozdanie z realizacji rządowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2023 r.”;
- 2) sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.01.2023 r. do 30.06.2023 r. oraz od 01.07.2023 r. do 31.12.2023 r.